

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента Ткач Марії Михайлівни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації
ЛІ СЮЙ

«Методика формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у
процесі музично-виконавської діяльності»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

У результаті опрацювання дисертації Лі Сюй, яка присвячена дослідженню актуальної проблеми формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності, нами було встановлено обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, що забезпечено коректним використанням відповідних методів, наукових підходів та педагогічних принципів.

Відповідно до логіки проведення дослідження дисертантом на різних етапах проведення наукового пошуку доцільно був використаний комплекс взаємодоповнюючих дослідницьких методів, серед яких: *теоретичні* методи (аналіз наукової літератури з теми дослідження, синтез, абстрагування, конкретизація, узагальнення основних наукових положень та теорій тощо); методи моделювання, проектувальні методи; група *емпіричних* методів (анкетування, бесіди, опитування, спостереження, педагогічний експеримент та ін.); а також методи *математичної статистики* для обробки й аналізу одержаних даних та їх порівняння із вихідними положеннями.

Для встановлення цілісної методологічної рамки дослідження дисертанткою у роботі було застосовано сукупність наукових *підходів*: системно-ціннісний, герменевтичний, рефлексивно-усвідомлений, гедоністичний та творчо-діяльнісний підходи, які забезпечили отримання різнопланових характеристик досліджуваного педагогічного явища. Концептуальною основою формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності виступили розроблені авторкою взаємодоповнюючі *принципи*, а саме: принцип цілісності фахової підготовки, принцип інтенсифікації фахового навчання, принцип прогнозування результатів музично-педагогічної роботи, комплексне застосування яких лише підсилювало дію один одного.

Актуальність обраної дисертанткою проблеми дослідження, в першу чергу, підтверджується тим, що сучасне технологічно розвинуте суспільство, в якому доступ до різних видів мистецтва й музичного мистецтва, зокрема, є безмежним завдяки стрімкому розвитку різноманітних інформаційно-комунікаційних засобів та технологій, особливого значення набуває здатність студентів факультетів мистецтв розуміти, сприймати та виконувати музичні

твори різноманітних стилів, видів та жанрів. За цих умов неабиякого значення набуває такий феномен особистості музиканта як слухова увага, особливо зростає її роль у музично-виконавській діяльності студентів факультетів мистецтв. З цієї причини розвиток слухової уваги для творчої музично-виконавської діяльності стає першочерговим завданням для майбутнього фахівця з музичного мистецтв, оскільки саме музично-виконавська діяльність вимагає від студентів факультетів мистецтв не лише віртуозної техніки, але й здатності проникати в глибину змісту музичного твору, розуміти його емоційний настрій, «вживатися» в авторський світ композитора, співвідносити його з власними почуттями тощо.

З огляду на викладене вважаємо, що проблема формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності є актуальною та зумовлена сучасними вимогами до підготовки майбутніх фахівців мистецького профілю.

Наукова новизна одержаних результатів. Здобувачкою уперше здійснено низку системних послідовних дій щодо досліджуваного педагогічного явища, а саме: уточнено та конкретизовано сутність поняття «слухова увага студентів факультетів мистецтв», яка формується в процесі музично-виконавської діяльності; систематизовано методологічні підходи до фахового навчання студентів факультетів мистецтв (системно-ціннісний, герменевтичний, рефлексивно-усвідомлений, гедоністичний та творчо-діяльнісний); визначено сутність, зміст та обґрунтовано структуру досліджуваного феномену, яка охоплює пізнавально-орієнтаційний, компетентнісно-оцінний, рефлексивно-виконавський та творчо-проективний компоненти; розкрито методичне значення досліджуваного феномену в творчій музично-виконавській діяльності студентів факультетів мистецтв.

Новизна полягає в авторській інтерпретації поняття «слухова увага студентів факультетів мистецтв», яка формується в процесі музично-виконавської діяльності й розглядається дисертантом як форма психічної діяльності особистості, що забезпечує її зосередженість на процесі навчання, сприйняття й виконання музичних творів, а також її спрямованість на спостереження, контроль, аналіз, усвідомлення, реалізацію та регулювання. Слухова увага, як слушно наголошує авторка, є феноменом, що виступає спільним ядром інтеграції мистецьких знань, оскільки від її якісних характеристик залежить успішність та швидкість просування особистості студента практично в усіх музичних напрямках та навчальних дисциплінах. Саме завдяки цілеспрямованому формуванню слухової уваги студент факультету мистецтв набуває здатності чути в музичному творі набагато більше різних нюансів, ніж він міг їх вирізнити на початковому етапі. У цьому автор й вбачає продуктивність слухової уваги, яка залежить від сформованості слухових уявлень і музично-слухового досвіду студентів факультетів мистецтв.

Наукомісткий та інтеграційний потенціал досліджуваного феномену скерував дисертантку до обґрунтування методичної моделі, яка комплексно охоплює розроблені автором *підходи* (системно-ціннісний, герменевтичний, рефлексивно-усвідомлений, гедоністичний та творчо-діяльнісний), *принципи* (цілісності фахової підготовки, інтенсифікації фахового навчання, прогнозування результатів музично-педагогічної роботи), *педагогічні умови* (забезпечення навчального процесу інтерактивними засобами, ефективного використання інформаційних технологій у музично-виконавській діяльності, надання переваги активно-діялісним методам у музичному навчанні) та власне *методику* формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності.

Розроблена авторська методична модель формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності від мети дисертаційного дослідження через зазначені вище наукові підходи, основні принципові положення, структуру означеного феномену, педагогічні умови, етапи формувального експерименту, методи дослідження представляє повний технологічний цикл. Зазначена модель передбачає освітню траєкторію фахової підготовки студентів факультетів мистецтв університетів, спрямовану на підвищення індивідуального рівня їхнього музичного розвитку, практичне оволодіння музично-слуховими вміннями й навичками та набуття знань щодо здійснення музично-виконавської діяльності на високому професійному рівні.

У процесі проведення дослідно-експериментальної роботи дисертанткою була встановлена критеріально-показникова система формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності, визначено рівні сформованості означеного феномена, а саме: високий, середній та низький, яким надано якісні та кількісні характеристики. Отримані результати констатувального експерименту дозволили розробити і впровадити поетапну методику формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності, яка складається з чотирьох взаємообумовлених *етапів*, а саме: мотиваційно-спрямованого, когнітивно-прогностичного, операційно-діялісного та креативно-результативного.

На кожному з етапів формувального експерименту були застосовані як традиційні (загальнодидактичні), так й спеціальні інноваційні методи, серед яких на особливу увагу заслуговують наступні: метод музично-слухового квесту; метод внутрішньо-слухової концентрації; метод модельно-крокового слухання; метод «мистецького кубування»; метод створення фонетичної партитури, звукової інструментовки; метод вокалізації інструментального твору; методи встановлення слухо-клаватурних зв'язків, варіювання музичної інтонації, критичної слухової уваги, вокально-слухових диференціювань; проєктивний метод «слухового уявлення», метод сенкану та ін.

Вірогідність розроблених дисертантом принципів, педагогічних умов, методів, прийомів та етапів формування слухової уваги студентів факультетів

мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності підтверджено статистичною обробкою результатів експериментального дослідження. Порівняльний аналіз рівнів сформованості слухової уваги студентів експериментальної і контрольної груп до і після проведення дослідно-експериментальної роботи дозволив встановити позитивну динаміку в експериментальній групі, що свідчить про ефективність розробленої методики й доцільність її впровадження у процес фахової підготовки студентів факультетів мистецтв.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. У своїй роботі авторці вдалося реалізувати мету та виконати всі визначені завдання дослідження. Подальшого розвитку, систематизації та конкретизації дістали теоретичні положення щодо фахового навчання студентів у мистецьких закладах вищої освіти; методологічні підходи й відповідні до них загальнодидактичні та специфічні принципи формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності; форми і методи фахового навчання студентів факультетів мистецтв університетів.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його практичні висновки та отримані експериментальні дані можуть служити: для оновлення змісту навчальних курсів з методики музичної освіти, з навчальних дисциплін музично-теоретичного циклу («Сольфеджіо», «Гармонія», «Інструментовка», «Аранжування» тощо), виробничої педагогічної практики, розробки методичних рекомендацій з формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності.

Дисертація викладена науковим стилем, доступною мовою, в логічній послідовності, з критичним аналізом та висновками. Дисертаційна робота структурована традиційним чином: складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел до кожного розділу та додатків.

Основні теоретичні положення та результати дисертаційної роботи повною мірою відображені у 5 наукових публікаціях, серед яких 2 публікації у провідних фахових виданнях України, 1 – у міжнародних виданнях, 2 – праці апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

Дисертаційне дослідження Лі Сюй на тему: «Методика формування слухової уваги студентів факультетів мистецтв у процесі музично-виконавської діяльності» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової

установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії музики та естрадного мистецтва
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

